

Dosarul nr. 2ra-2212/18

Prima instanță: Judecătoria Strășeni, sediul Central (jud: S. Osoianu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: N. Simciuc, I. Țurcan, I. Cotruță)

DECIZIE

12 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic

examinând recursurile declarate de Constantin Donose, reprezentat de avocatul Serghei Cebotari și Compania Internațională de Asigurări „Asito Direct” societate pe acțiuni,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Constantin Donose împotriva Companiei Internaționale de Asigurări „Asito Direct” societate pe acțiuni, intervenient accesoriu Marin Fusa cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare, dobânzii de întârziere, penalității și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 23 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Constantin Donose, a fost admis apelul declarat de Compania Internațională de Asigurări „Asito Direct” societate pe acțiuni, a fost casată parțial hotărârea din 05 iunie 2017 a Judecătoriei Strășeni, sediul central și a fost emisă în această parte o nouă hotărâre, iar în rest hotărârea a fost menținută,

c o n s t a t ă :

La data de 30 mai 2016 Constantin Donose a depus cerere de chemare în judecată împotriva CIA „Asito Direct” SA cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, după producerea accidentului din 24 octombrie 2015 (sâmbăta, în jurul orei 10.45), a participat la cercetarea la fața locului efectuată de către organele de poliție din Republica Moldova, iar la terminarea acestora, cu aprobarea și cu sprijinul polițiștilor, care au facilitat legătura cu o firmă de transport specializată a autovehiculelor indisponibilizate prin accident rutier, a scos autoturismul, ce-i aparține, din șanț și l-a transportat la Iași, România, unde l-a depozitat în siguranță la unitatea service auto-dealer VW.

A menționat că, aceasta era singura opțiune, pe care a avut-o la dispoziție în momentul respectiv, ținând cont de faptul că, era primul drum pe care îl făcea spre Chișinău (unde de fapt nici nu a mai ajuns) și nu cunoștea nici un loc în care să poată lăsa în siguranță autoturismul său.

A specificat că, după finalizarea cercetărilor, la data de 04 noiembrie 2015 a primit de la Inspectoratul de Poliție Strășeni o copie a dosarului, prin care s-a stabilit vinovăția lui Marin Fusa în producerea accidentului, iar apoi a dus acest dosar împreună cu cererea de despăgubire la sediul CIA „Asito Direct” SA.

A afirmat că, cererea de despăgubire a fost înregistrată sub nr. 151890R1/04 noiembrie 2015, iar la data depunerii acesteia a precizat că, autoturismul avariat se afla la Iași, România, unde a fost predat cu acte legale în vederea evaluării pagubelor și efectuării reparațiilor. Având în vedere că, după ce a revenit la domiciliu a fost invitat pentru data de 10 noiembrie 2015 la Serviciul cercetări penale din cadrul poliției Strășeni, la data de 05 noiembrie 2015 a informat CIA „Asito Direct” SA despre această deplasare, rugându-i să-i comunice data exactă a sosirii evaluatorului, însă la acest demers nu a primit nici un răspuns.

A relatat că, la data de 10 noiembrie 2015, după prezentarea la Inspectoratul de Poliție Strășeni, a mers la sediul CIA „Asito Direct” SA din mun. Chișinău, unde a discutat cu Tudor Țurcan, care i-a comunicat verbal că pentru evaluarea pagubelor produse la autoturism este necesar să asigure transportul evaluatorului pe ruta Chișinău-Iași-Chișinău, însă i-a comunicat acestuia că, această cerere este ilegală și l-a rugat să formuleze această solicitare în scris și să o motiveze, ceea ce a refuzat.

A susținut că, în urma mai multor discuții telefonice, pe care le-a avut cu diverși angajați ai CIA „Asito Direct” SA, a fost contactat prin email de către evaluatorul desemnat, Oleg Triboi, care i-a comunicat aceeași solicitare de a-i asigura transportul. Astfel, deși a purtat o corespondență electronică cu acesta și a avut mai multe convorbiri telefonice, rezultatul a fost concretizat în refuzul dânsului de a se deplasa până la Iași, chiar dacă s-a oferit să suporte contravaloarea biletelor de tren ori autobuzul pe ruta Chișinău - Iași - Chișinău și să-i pună la dispoziție un mijloc de transport.

A notat că, în temeiul prevederilor Legii nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006, la data de 17 noiembrie 2015 s-a adresat la CIA „Asito Direct” SA prin corespondența electronică și prin poștă cu confirmare de primire a evaluării pagubelor efectuate de către un specialist din cadrul unității service, unde a depus autovehiculul avariat, rugându-i să-i comunice soluția pe care o vor adopta, totodată, exprimând-și din nou disponibilitate și dorința de cooperare în vederea rezolvării pe cale amiabilă a acestui litigiu. În urma acestui demers a primit ca răspuns un email semnat de către evaluatorul desemnat Oleg Triboi, prin care i-a comunicat faptul că, expertiza automobilului va fi posibilă numai în condițiile în care va asigura transportul evaluatorului cu un mijloc auto propriu, în caz contrar, urmează să prezinte automobilul în mun. Chișinău, str. Bucuriei,18.

A relevat că, la data de 23 noiembrie 2015 s-a adresat prin poștă electronică Comisiei Naționale a Pieței Financiare din RM, expediindu-le documentele de care dispunea la data respectivă în vederea unei evaluări a stării de fapt și de drept.

A subliniat că, la data de 29 noiembrie 2015 s-a adresat iarăși la CIA „Asito Direct” SA, totodată, expediindu-le o notificare pentru negociere în cadrul căreia a venit cu propuneri concrete și legale în vederea rezolvării litigiului, însă acest demers a rămas fără răspuns.

A relatat că, la data de 03 decembrie 2015 a primit prin poștă răspunsul CIA „Asito Direct” SA nr. 01/1-2185 din 24 noiembrie 2015, prin care i-a fost comunicat ceea ce i-a fost comunicat de Oleg Triboi prin email și, anume, să aducă autovehiculul avariat în mun. Chișinău în vederea evaluării.

A menționat că, în toată această perioadă a avut numeroase contacte telefonice cu reprezentanții CIA „Asito Direct” SA și ai Comisiei Naționale a Pieței Financiare din Republica Moldova în încercarea de a rezolva pe cale legală și amiabilă dosarul de daune, rezultatul fiind negativ. La data de 21 decembrie 2015 a primit prin email și ulterior prin poștă răspunsul la solicitarea sa adresată Comisiei Naționale a Pieței Financiare din Republica Moldova, în cadrul căruia se precizează că, persoana păgubită a întreprins toate măsurile pentru a asigura, în termenul specificat la art. 10 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006, accesul asigurătorului de despăgubiri al acestuia la bunurile avariate prin accident de autovehicul, astfel încât asigurătorul să dispună de posibilitatea de a constata întinderea reală a pagubelor.

A afirmat că, prin art. 21 alin. (2) din Legea nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006 se stabilește în sarcina CIA „Asito Direct” SA un termen de 5 zile pentru încheierea unui proces-verbal de constatare a pagubelor și închiderea dosarului de daune.

A comunicat că, deoarece termenul acordat de către Comisia Națională a Pieței Financiare din Republica Moldova a fost depășit și nu s-a întreprins nimic în scopul rezolvării dosarului de daune, la data de 23 decembrie 2015 a revenit cu o cerere la CIA „Asito Direct” SA, solicitându-le o soluție pentru finalizarea acestui dosar. Astfel, din motiv că nu a primit nici un răspuns, la data de 28 decembrie 2015 a vorbit cu un consilier juridic de la CIA „Asito Direct” SA în cadrul căreia a constatat că aceștia sunt preocupați de găsirea unor încadrări în norme legale pentru decontarea cheltuielilor de deplasarea a unui reprezentant până la Iași, fără să țină cont de faptul că au depășit toate termenele imperative prevăzute de Legea nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006 și neefectuând în termen de 5 zile lucrătoare de la data sesizării evaluarea pagubelor, legea îi decade din dreptul de a mai invoca acest drept.

A indicat că, despre acest demers a informat și Comisia Națională a Pieței Financiare din Republica Moldova prin email-ul din 29 decembrie 2015. Totodată, prin email-ul din 10 ianuarie 2016 a făcut o nouă încercare de conciliere, comunicându-le celor de la CIA „Asito Direct” SA despre disponibilitatea de a efectua pe cheltuiala sa transportul reprezentantului desemnat pentru efectuarea evaluării, însă și la acest demers nu a primit răspuns.

A conchis că, la data producerii accidentului, pentru autoturismul său au fost plătite toate obligațiile legale referitoare la circulația pe teritoriul altor state.

A învederat că, în scopul de a rezolva acest litigiu pe cale amiabilă, la data de 15 februarie 2016 a fost în audiența la vicepreședintele Comisiei Naționale a Pieței

Financiare din Republica Moldova, Iurie Filip, în cadrul căreia a revenit cu propunerile concrete de rezolvare a diferendului și a solicitat ajutor legal în scopul obținerii despăgubirii la care este îndreptățit, totodată prezentând și o estimare a pagubei, care potrivit primele indicii ducea către o daună totală.

A concretizat că, în cadrul acestei audiențe s-a concretizat că se va discuta cu cei din conducerea CIA „Asito Direct” SA în vederea găsirii unei rezolvări, însă de la data respectivă și până în prezent nu a primit nici o comunicare de la societatea de asigurări.

A notat că, văzând că CIA „Asito Direct” SA nu este cooperantă, dând dovada de rea-credință în această speță, a continuat corespondență cu Comisia Națională a Pieței Financiare din Republica Moldova, căreia i-a solicitat aplicarea legii și obligarea părții să-și respecte obligațiile care decurg din calitatea sa de asigurator. La demersurile sale a primit două răspunsuri, din care reiese iarăși echivoc refuzul CIA „Asito Direct” SA de a-și onora obligațiile, chiar și după intervențiile legale ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare din Republica Moldova.

A precizat că, conform art. 19 alin. (2) din Legea nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006, asiguratorul este obligat să soluționeze cererea și să achite despăgubirea de asigurare în cel mult 3 luni din data informării despre cazul asigurat. Astfel, observând că toate demersurile sale adresate asiguratorului au rămas fără rezultate concrete și ținând cont de creșterea pagubei suferite inițial prin accident datorită intervenției factorilor de mediu asupra autoturismului său, la expirarea termenului legal în care dosarul de despăgubire ar fi trebuit rezolvat și pentru stabilirea unui prejudiciu cert, a procedat la evaluarea daunelor prin metoda demontării. Această operațiune s-a efectuat la unitatea service-auto „Sandra Trading” Iași, unitate de specialitate, acreditată să efectueze evaluări, fiind dealer Volkswagen.

A subliniat că, în urma acestei evaluări și aplicând prevederile cuprinse în actele normative aplicabile în Republica Moldova s-a stabilit că, autoturismul implicat în accidentul rutier a fost cumpărat la data de 09 noiembrie 2012 contra sumei de 147837,52 de lei românești, ceea ce constituie 32692,95 de Euro, La data accidentului vechimea autoturismului era mai mică de trei ani, având un rulaj de 53803 km. În conformitate cu prevederile Hotărârii privind modificarea și completarea Regulamentului cu privire la modul de determinare a uzurii în cadrul pagubelor produse de autovehicule, aprobat prin Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare din Republica Moldova nr. 13/1 din 3 aprilie 2008, publicată în Monitorul Oficial al RM nr. 104-108 din 10 mai 2013, se stabilește că, pentru un autovehicul cu o vechime de până în 3 ani și un parcurs cuprins între 45 și 60 mii km, la stabilirea gradului de uzură se aplică un coeficient de 16%. Pe cale de consecință, aplicând acest coeficient, se stabilește că, valoarea maximă la care compania de asigurări îl poate despăgubi pentru prejudiciile cauzate în urma accidentului este de $32692,95 - 16\% = 27462,08$ Euro, din care se scade un coeficient de 25 %, care reprezintă valoarea reziduală a epavei, rezultând suma de 20596,56 de Euro - valoarea stabilită, în urma calculației prin demontare, a reparației

autoturismului avariat în accident este de 107073,79 de lei românești, ceea ce constituie 23678,41 de Euro.

A relevat că, ținând cont de diferența de 3081,85 de Euro dintre costul reparației autoturismului avariat și suma rezultată în urma aplicării coeficienților legali, rezultă fără dubii că avea o daună totală. Astfel, valoarea prejudiciului care trebuie recuperat de la compania de asigurări este de 20596,56 de Euro.

A relatat că, după efectuarea evaluării, pentru stoparea degradărilor prin ruginire, a procedat la repararea autoturismului, folosind piese second hand și cu manopera în regie proprie.

A afirmat că, despre aceasta a comunicat prin intermediul corespondenței pe care a avut-o cu Comisia Națională a Pieței Financiare din Republica Moldova și s-a oferit să transporte, pe cheltuiala proprie, componentele rezultate din demontarea autoturismului avariat, la Chișinău în vederea efectuării unei expertize tehnice, împreună cu devizul și planșa foto întocmite de SC „Sandra Trading” SRL, Iași, însă nici acest ultim demers nu a fost luat în seamă de către cei de la CIA „Asito Direct” SA.

A menționat că, evenimentul rutier s-a produs din vina exclusivă a conducătorului autoturismului înmatriculat în Republica Moldova, fapt stabilit indubitabil prin sentința irevocabilă nr. 1-167/2016 din 06 ianuarie 2016 a Judecătorei Strășeni, iar calitatea de asigurat al acestuia la CIA „Asito Direct” SA rezulta din polița RCAI-001266378, eliberată la data de 26 decembrie 2014.

La data de 21 iulie 2016 Donose Constantin, reprezentat de avocatul Serghei Cebotari, a depus cerere de concretizare a cerințelor, prin care a solicitat încasarea de la CIA „Asito Direct” SA în beneficiul său a despăgubirii de asigurare în mărime de 538281,26 de lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 61865,49 de lei, a penalității în mărime de 96890,64 de lei și a cheltuielilor de judecată în mărime de 38911,12 lei (f. d. 69).

Prin hotărârea din 05 iunie 2017 a Judecătorei Strășeni, sediul central a fost admisă parțial acțiunea depusă de Constantin Donose și au fost încasate de la CIA „Asito Direct” SA în beneficiul lui Constantin Donose despăgubirea de asigurare în mărime de 538281,36 de lei, dobânda de întârziere în mărime de 60471,85 de lei, taxa de stat în mărime de 17962,60 de lei, cheltuielile de asistență juridică în mărime de 10000 de lei și cheltuielile pentru citarea publică și servicii telegrame în mărime de 234 de lei. În rest acțiunea a fost respinsă.

Prin decizia din 23 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Constantin Donose, a fost admis apelul declarat de CIA „Asito Direct” SA, a fost casată hotărârea primei instanțe în partea cerințelor admise și a fost emisă în această parte o nouă hotărâre, prin care a fost admisă parțial acțiunea depusă de Constantin Donose și au fost încasate de la CIA „Asito Direct” SA în beneficiul lui Constantin Donose despăgubirea de asigurare în mărime de 500000 de lei și cheltuielile legate de achitarea taxei de stat în mărime de 15000 de lei. În rest acțiunea depusă de Constantin Donose a fost respinsă. Hotărârea primei instanțe în partea încasării cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 10000 de lei și a cheltuielilor legate de citarea publică în sumă de 234 de lei a fost menținută.

La data de 10 septembrie 2018 Donose Constantin, reprezentat de avocatul Serghei Cebotari, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe în partea cerințelor respinse, pronunțând în această parte o nouă hotărâre, prin care să fie dispus încasarea de la CIA „Asito Direct” SA în beneficiul lui Constantin Donose a diferenței despăgubirii de asigurare în mărime de 38281,36 de lei, a penalității în mărime de 96890,64 de lei, a diferenței dobânzii de întârziere în mărime de 1393,64 de lei, a diferenței cheltuielilor de judecată, inclusiv a taxei de stat în mărime de 2948,52 de lei, a diferenței cheltuielilor de asistență juridică suportate în instanța de fond în mărime de 8000 de lei, a taxei de stat pentru depunerea cererii de apel în mărime de 4592 de lei, a dobânzii de întârziere în mărime de 79319,08 lei, a cheltuielilor de asistență juridică suportate în instanța de apel în mărime de 12200 de lei, a taxa de stat pentru depunerea recursului în mărime de 2157 de lei și a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 9000 de lei.

În motivarea recursului a indicat că, instanța de apel a nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

A afirmat că, drept consecință a survenirii cazului asigurat, asiguratorul de răspundere civilă nu a achitat despăgubirea de asigurare persoanei păgubite, or, conform calculului reparației nr. 151890R1/04.11.2015 din 05 februarie 2016, costul reparației cu TVA constituie 107073,79 de lei românești, ceea ce constituie suma de 538281,36 de lei.

A notat că, instanțele ierarhic inferioare nu au luat în considerație faptul că, conform prevederilor art. 19 alin. (2) din Legea nr. 414 din 22 decembrie 2006, asiguratorul de răspundere civilă este obligat să soluționeze cererea și să achite despăgubirea de asigurare în cel mult 3 luni din data depunerii cererii de despăgubire, iar în consecință este îndreptățit să calculeze și să solicite încasarea de la intimat a penalității prevăzute de Legea cu privire la asigurări - art. 6 alin. (6), precum și dobânda de întârziere, or intimatul nu a achitat despăgubirea de asigurare în genere, iar aceasta din urmă este una purtătoare de dobândă conform art. 585, 619 Cod civil.

A susținut că, recurentul Constantin Donose a prezentat calculul reparației nr.151890R1/04.11.2015 din 05 februarie 2016 până la începerea procesului, iar asiguratorul de răspundere civilă era în drept și avea posibilitate reală să evalueze întinderea prestației pe care o datorează, cauză din care acesta datorează dobânzi de întârziere, nefiind în acest caz suma pretinsă una litigioasă, ci una certă, precum și nici contestată mărimea despăgubirii de asigurare sau încasarea diferenței de asigurare, or, aceasta nu a fost plătită în general.

A relevat că, instanțele ierarhic inferioare nu au ținut cont de faptul că, penalitatea solicitată de a fi încasată este una legală (prevăzută de lege) și nu una contractuală.

A relatat că, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra cheltuielilor de asistență juridică suportate de către recurent în instanța de apel, care sunt necesare, având în vedere că recurentul nu are cunoștințe vaste în domeniul jurisprudenței, reale, fiind

confirmate prin bonul de plată și nu mai puțin rezonabile, luând în considerație complexitatea cazului, numărul de ședințe ce au avut loc în instanța de fond și, respectiv, în instanța de apel, valoarea acțiunii, precum și tarifele recomandate de către Uniunea Avocaților din Republica Moldova.

A subliniat că, contrar prevederilor art. 94 alin. (3) Cod de procedură civilă, instanța de apel nu s-a pronunțat pe marginea cheltuielilor suportate de către recurent în instanța de apel, deși norma procesuală citată se aplică și la repartizarea între părți a cheltuielilor de judecată în instanța de apel, în instanța de recurs și în cadrul revizuirii.

A menționat că, contrar prevederilor art. 372 alin. (3) Cod de procedură civilă, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra solicitării de încasare în instanța de apel a dobânzii de întârziere în mărime de 45466,34 de lei (perioada din momentul pronunțării hotărârii primei instanței și până la pronunțarea deciziei de către instanța de apel), deși pentru aceasta a fost achitată și taxa de stat.

A subliniat că, instanța de apel a dat o apreciere greșită circumstanțelor de fapt și de drept, or, prin Legea nr. 239 din 29 decembrie 2015 pentru modificarea și completarea Legii nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule a fost modificat art. 14, care prevede limita maximală de răspundere a asigurătorului de răspundere civilă auto, ce a fost majorată până la 1000000 de lei. Modificarea indicată, conform art. II al Legii, a intrat în vigoare la data de 05 februarie 2016, la data când a devenit posibilă evaluarea întinderii prestației în mărime de 538281,36 de lei, prin urmare, urma a fi încasată această sumă și de instanța de apel.

A afirmat că, chiar și dacă valoarea despăgubirii a fost plafonată la suma de 500000 de lei, urma a fi încasată penalitatea în mărime de 90000 de lei, dobânda de întârziere pentru instanța de fond în mărime de 57465,75 de lei, dobânda de întârziere pentru instanța de apel în mărime de 73678,08 lei, taxa de stat pentru instanța de fond în mărime de 19423,98 de lei, taxa de stat pentru instanța de apel în mărime de 1657,76 de lei, cheltuielile de asistență juridică pentru instanța de fond în mărime de 18000 de lei și cheltuielile de asistență juridică pentru instanța de apel în mărime de 12200 de lei.

La data de 12 septembrie 2018 CIA „Asito Direct” SA a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii, precum și încasarea de la Constantin Donose în beneficiul său a taxei de stat pentru depunerea cererii de apel în mărime de 13472 de lei și a taxei de stat pentru depunerea cererii de recurs în mărime de 7500 de lei.

În motivarea recursului a indicat că, instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea. Totodată, instanțele ierarhic inferioare au apreciat probele în mod arbitrar.

A menționat că, sunt absolviți de achitarea despăgubirii de asigurare, pe motivul neconformării persoanei păgubite cadrului normativ al Republicii Moldova în domeniul asigurărilor și lezarea în dreptul de a instrumenta cazul de asigurare și

de a evalua prejudiciul material real cauzat autovehiculului pe teritoriul Republicii Moldova.

A relevat că, la solicitarea adresată persoanei păgubite de a prezenta autovehiculul de model Volkswagen Tiguan, n/î xxxxx pentru întocmirea procesului-verbal de constatare a pagubelor, intimatul a comunicat că, autovehiculul a fost transportat în ziua accidentului în România și reprezentanții CIA „Asito Direct” SA urmează să efectueze deplasarea în România.

A relatat că, Legea nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006, de respectarea căreia ține însăși licențierea activității de asigurare obligatorie de răspundere civilă în Republica Moldova, nu prevede și, cu atât mai mult, nu obligă, delegarea reprezentanților asigurătorului peste hotarele țării pentru efectuarea constatării pagubelor bunurilor avariate prin accident de autovehicul comis pe teritoriul Republicii Moldova.

A comunicat că, atât CIA „Asito Direct” SA, cât și instituția publică Comisia Națională a Pieței Financiare a Republicii Moldova, prin scrisorile nr. 04-902 din 16 martie 2016 și nr. 01/1-22 din 05 ianuarie 2016, i-a explicat lui Constantin Donose faptul că, legislația Republicii Moldova nu prevede astfel de reglementări în domeniul asigurărilor și atare modalități de constatare a pagubelor în afara teritoriului RM ar putea fi declarate ulterior drept proceduri executate în afara jurisdicției naționale. Totodată, ambele entități au comunicat lui Constantin Donose faptul că, este necesar să se conformeze legislației Republicii Moldova și să-și onoreze obligația de a prezenta autovehiculul accidentat pe teritoriul Republicii Moldova.

A precizat că, neconformându-se cerințelor CIA „Asito Direct” SA, Constantin Donose a întreprins acțiuni independente de reparare a autovehiculului Volkswagen Tiguan, n/î xxxxx, la un centru de deservire tehnică din orașul Iași, România, punând ulterior CIA „Asito Direct” SA în fața unui fapt constatat - de restituire a costului de reparație a autovehiculului în sumă de 107073 de lei românești, inclusiv TVA, echivalent a 538281,36 de lei ori 23902,26 de Euro (conform ratei de schimb oficial la data producerii accidentului rutier de 1 euro = 22 de lei 5201 bani).

A menționat că, art. 20 alin. (7) din Legea 414-XVI din 22 decembrie 2006 stabilește că, dacă persoana păgubită sau reprezentantul ei legal nu a respectat obligația prevăzută la alin. (6) și a făcut astfel imposibilă întocmirea dosarului de daune și/sau constatarea de către asigurător a întinderii pagubelor, acesta din urmă este absolvit de obligația de a plăti despăgubirea de asigurare.

A afirmat că, CIA „Asito Direct” SA a fost lipsită de dreptul procedural de a beneficia prin intermediul instanței judecătorești de concluziile unui expert judiciar, care ar elucida gradul real al pagubelor reieșind din materialele dosarului contravențional, fotografiile anexate la calculul cheltuielilor de reparație și prețurile practicate de unitățile specializate din Republica Moldova.

A subliniat că, impunerea unei astfel de proceduri este susținută și de faptul că, în calculul reparației autovehiculului Volkswagen Tiguan, n/î xxxxx, efectuat de SRL „Sandra Trading” cu sediul Iași, România, sunt incluse piese care nu au nici o

tangentă cu deteriorările provocate de accidentul rutier produs pe teritoriul Republicii Moldova la data de 24 octombrie 2015 și, anume, printre piesele destinate înlocuirii se numără și „ușă spate dreapta” (pagina 7, rândul 11), deși ciocnirea în accident a avut loc din partea stângă a autovehiculului, fapt probat și prin fotografiile anexate la calcul.

A notat că, cuantumul despăgubirii de asigurare solicitat de Constantin Donose în sumă de 538281,36 de lei, apoi stabilit de către instanța de apel în sumă de 500000 de lei, depășește diferența dintre valoarea autovehiculului la data producerii accidentului rutier și valoarea rămasă (valoarea rămasă a căruia dacă nu a fost stabilită, este nu mai mult de 25%).

A specificat că, valoarea autovehiculului din data producerii accidentului se determină prin scăderea uzurii din valoarea lui de nou, iar uzura autovehiculului avariat se determină în raport cu vechimea, utilizarea și starea lui de întreținere de la data producerii accidentului. Criteriile și modul de determinare a uzurii se stabilesc de Autoritatea de supraveghere conform art. 24 alin. (1) și (2) al Legii 414-XVI din 22 decembrie 2006. Astfel, conform actului autorității de supraveghere Comisia Națională a Pieței Financiare a Republicii Moldova și, anume, hotărârea pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de determinare a uzurii în cazul pagubelor produse la autovehicule nr. 13/1 din 03 aprilie 2008 (p. 6, 7 și 8 și anexa Hotărârii - Tabelul nr. 1), coeficientul de uzură aplicat autovehiculului de model Volkswagen Tiguan, n/î xxxxx, pentru perioada de exploatare 3 ani este de 24%. Valoarea de nou a autovehiculului enunțat, indicată de Constantin Donose și confirmată prin factura nr. 0117844 este de 147837,52 de lei românești. Prin urmare, valoarea autovehiculului la data producerii accidentului rutier constituie suma de 112356,51 de lei românești. Deci, în cazul în care CIA „Asito Direct” SA ar fi pusă în obligația achitării despăgubirii de asigurare, aceasta urmează a fi calculată potrivit argumentelor și calculului prezentat supra și nu poate depăși suma de 377306,84 de lei (112356,51 de lei românești – 25 % = 377306,84 de lei sau 16754,30 de Euro).

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Cod de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 28 noiembrie 2018 a considerat recursurile admisibile și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

La data de 11 decembrie 2018 Constantin Donose, reprezentat de avocatul Serghei Cebotari, a depus supliment la recurs, invocând că, în cererea de recurs s-a strecurat o eroare și, anume, pe parcursul judecării cauzei în instanța de apel s-a majorat solicitarea de încasare a dobânzii de întârziere pentru instanța de apel, în temeiul art. 372 alin. (3) CPC, de la 45466,34 de lei până la 79319,08 lei.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile întemeiate și care urmează a fi admise cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral

decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată când eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, care pe parcursul examinării cauzei a fost concretizată, Constantin Donose a solicitat încasarea de la CIA „Asito Direct” SA în beneficiul său a despăgubirii de asigurare în mărime de 538281,26 de lei, a dobânzii de întârziere în mărime de 61865,49 de lei, a penalității în mărime de 96890,64 de lei și a cheltuielilor de judecată în mărime de 38911,12 lei.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauzei, a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii, încasând de la CIA „Asito Direct” SA în beneficiul lui Constantin Donose despăgubirea de asigurare în mărime de 538281,36 de lei, dobânda de întârziere în mărime de 60471,85 de lei, taxa de stat în mărime de 17962,60 de lei, cheltuielile de asistență juridică în mărime de 10000 de lei și cheltuielile pentru citarea publică și servicii telegrame în mărime de 234 de lei, în rest respingând acțiunea.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelurilor declarate de Constantin Donose și CIA „Asito Direct” SA, a ajuns la concluzia netemeinicii apelului declarat de Constantin Donose și temeiniciei apelului declarat de CIA „Asito Direct” SA, casând hotărârea primei instanțe în partea cerințelor admise și pronunțând în această parte o nouă hotărâre, prin care a admis parțial acțiunea și a încasat de la CIA „Asito Direct” SA în beneficiul lui Constantin Donose despăgubirea de asigurare în mărime de 500000 de lei și cheltuielile legate de achitarea taxei de stat în mărime de 15000 de lei, în rest respingând acțiunea, menținând hotărârea primei instanțe în partea încasării cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 10000 de lei și a cheltuielilor legate de citarea publică în sumă de 234 de lei.

La caz, se reține că, Constantin Donose, declarând recurs, a invocat că, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra cerințelor cu privire la încasarea dobânzii de întârziere în mărime de 79319,08 lei (perioada din momentul pronunțării hotărârii primei instanțe și până la pronunțarea deciziei de către instanța de apel) și a cheltuielilor de judecată suportate în instanța de apel, contrar prevederilor art. 372 alin. (3) și art. 94 alin. (3) CPC, precum și asupra faptului că, instanța de apel eronat a apreciat că, penalitatea solicitată a fi încasată este una contractuală și nu una legală.

Ulterior, CIA „Asito Direct” SA, declarând recurs, a insistat asupra faptului că, instanța de apel nu a analizat și nu a dat apreciere argumentului precum că, sunt absolviți de achitarea despăgubirii de asigurare, pe motivul neconformării persoanei păgubite cadrului normativ al Republicii Moldova în domeniul asigurărilor și lezarea în dreptul de a instrumenta cazul de asigurare și de a evalua prejudiciul material real cauzat autovehiculului pe teritoriul Republicii Moldova.

Obiecțiile recurențelor menționate supra impune instanța de recurs verificarea corectitudinii judecării prezentei cauze, în ordine de apel, în raport cu garanțiile unui proces echitabil prevăzute la art. 20 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova și art.6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În conformitate cu art. 372 alin. (3) CPC, în apel nu se poate schimba calitatea procedurală a părților, temeiul sau obiectul acțiunii și nici nu pot fi înaintate noi pretenții. Se pot cere însă dobânzi, rate, venituri ajunse la termen și orice alte despăgubiri apărute după emiterea hotărârii în primă instanță, se poate solicita o compensație legală.

În conformitate cu prevederile art. 373 alin. (5) CPC, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Drept urmare, în sensul art. 390 alin. (1) lit. f) CPC, decizia instanței de apel trebuie să conțină concluziile instanței de apel în urma examinării apelului.

În conformitate cu art. 240 alin. (3) CPC, instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

Art. 241 alin. (6) CPC prevede că, dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea și termenul de atac al hotărârii.

Având în vedere faptul că, instanța de apel a casat parțial hotărârea primei instanțe, instanța de recurs va stabili dacă procedura în ansamblu, inclusiv modul în care s-a răspuns la motivele din cererea de apel, a fost corectă.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reiterează că, Constantin Donose, în temeiul art. 372 alin. (3) și art. 94 alin. (3) CPC, a solicitat suplimentar în instanța de apel încasarea dobânzii de întârziere în mărime de 79319,08 lei și a cheltuielilor de judecată suportate în instanța de apel, compuse din taxa de stat pentru depunerea cererii de apel în mărime de 4592 de lei și cheltuielilor de asistență juridică suportate în instanțe de apel în mărime de 12200 de lei (vol. I, f. d. 149-156, 208-211).

La caz, instanța de recurs menționează că, decizia instanței de apel nu conține niciun motiv de respingere a cerinței cu privire la încasarea dobânzii de întârziere în mărime de 79319,08 de lei și a cheltuielilor de judecată suportate în instanța de apel, compuse din taxa de stat pentru depunerea cererii de apel în mărime de 4592 de lei și cheltuielilor de asistență juridică suportate în instanțe de apel în mărime de 12200 de lei.

De altfel, din procesul-verbal al ședinței de judecată din 02 mai 2018 rezultă că, instanța de apel a acceptat spre examinare cererea de apel concretizată, însă în partea descriptivă a deciziei contestate, aceste cerințe nu au fost indicate, iar în partea motivată și în dispozitiv nu este reflectat nici un răspuns clar în privința admiterii sau respingerii acestora (f. d. 217-218, 230-240). Mai mult, instanța de recurs stabilește că, instanța de apel a omis să răspundă la aceste solicitări invocate într-un mod clar și precis în cererea de apel concretizată, deși în conformitate cu art. 373 alin. (5) CPC, ultima era obligată să depună diligență maximă în acest sens.

Sub acest aspect, instanța de recurs învederează că, deși art. 6 §1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale nu reglementează admisibilitatea și forța probantă a capetelor de cerere ale părților, acesta impune instanțelor obligația de a efectua examinarea efectivă a acestora, fără a prejudicia analiza privind relevanța acestora (a se vedea *Vlasia Grigore Vasilescu versus România*, 08 iunie 2006, §38; *Marariu versus România*, 16 martie 2010, §25 – 32).

În cauzele prezentate mai sus, în particular *Marariu versus România*, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că, instanțele naționale au omis să examineze cererea de rambursare a cheltuielilor de judecată ale reclamantului. În plus, tribunalul care s-a pronunțat în recurs s-a limitat să examineze conținutul hotărârii pronunțate în primă instanță, fără să verifice dacă reclamantul formulase într-adevăr o asemenea cerere (a se vedea, de asemenea, cauza *Albina versus România*, 28 aprilie 2005, § 34). Aceste elemente au fost suficiente Curții pentru a concluziona că a fost încălcat articolul 6 § 1 din Convenție.

În mod corespunzător, instanța de recurs consideră că, instanța de apel nu a respectat obligațiile sale instituite în art. 373 alin. (5) și 390 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă. Cu atât mai mult că, în conformitate cu art. 373 alin. (1) CPC, aceasta trebuia să verifice, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. Conjunctura cercetată mai sus a condus inevitabil la încălcarea dreptului recurentului la un proces echitabil, garantat la art.20 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova și art. 6 § 1 din Convenție.

În aceeași ordine de idei, instanța de recurs observă că, instanța de apel, întru soluționarea cerinței cu privire la încasarea dobânzii de întârziere în mărime de 61865,49 de lei, a aplicat pct. 69 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 11 din 16 decembrie 2015, care prevede că, în cazul în care mărimea despăgubirii a fost contestată și prin hotărârea instanței de judecată s-a dispus încasarea unei sume mai mari decât cea stabilită de asigurător, această diferență nu poate fi considerată ca o obligație executată cu întârziere. În acest caz, pentru această diferență nu se va plăti/încasa penalitatea, iar pentru cerința cu privire la încasarea penalității în mărime de 96890,64 de lei, a aplicat art. 624 din Codul civil, care statuează că, clauza penală (penalitatea) este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun.

La caz, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că, Constantin Donose a invocat că, art. 19 alin. (2) din Legea nr. 414 din 22 decembrie 2006 prevede că, asigurătorul de răspundere civilă este obligat să soluționeze cererea și să achite despăgubirea de asigurare în cel mult 3 luni din data depunerii cererii de despăgubire, fapt care nu a fost executat, respectiv este îndreptățit să calculeze și să solicite încasarea de la intimată a penalității prevăzute de art. 6 alin. (6) din Legea cu privire la asigurări și a dobânzii de întârziere în temeiul art. 585 și 619 din Codul civil, or, intimata nu a achitat în general despăgubirea de asigurare.

Așadar, instanța de apel nu a răspuns la acest argument, deși art. 6 § 1 din Convenție presupune în mod direct ca Constantin Donose să poată să se aștepte la un răspuns specific și explicit la mijloacele decisive pentru judecarea procedurii respective (a se vedea Ruiz Torija și Hiro Balani versus Spania, hotărârile din 09 decembrie 1994, seria A nr. 303-A și 303-B, p. 12, §. 29 și 30, și p. 29 și 30, § 27 și 28).

În atare situație se deduce că, argumentele invocate de Constantin Donose nu au fost clarificate de instanța de apel, deși avea obligația de a se pronunța asupra fiecărui argument, astfel, ca acestea să fie răsturnate de instanță, pentru a da posibilitate instanței de recurs să exercite controlul judiciar. Cu atât mai mult că, acest aspect cerea o motivare specifică și explicită, însă instanța de apel a omis să dea o asemenea explicație și să stabilească dacă sunt sau nu aplicabile normele legale citate supra cerințelor invocate de către reclamant-recurent.

Suplimentar, instanța de recurs menționează că, instanța de apel s-a abținut de a da un răspuns convingător special și explicit la argumentul de bază al recurentei CIA „Asito Direct” SA precum că, sunt absolviți de achitarea despăgubirii de asigurare, pe motivul neconformării persoanei păgubite cadrului normativ al Republicii Moldova în domeniul asigurărilor și lezarea în dreptul de a instrumenta cazul de asigurare și de a evalua prejudiciul material real cauzat autovehiculului pe teritoriul Republicii Moldova.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că, recurenta CIA „Asito Direct” SA nu a fost audiată de instanțele inferioare într-un mod echitabil, fără a-i respecta garanțiile prevăzute la art. 6 din Convenție, deși art. 9 alin. (1) CPC stabilește că, instanței judecătorești îi revine un rol diriguitor în organizarea și desfășurarea procesului, ale cărui limite și al cărui conținut sunt stabilite de prezentul cod și de alte legi.

Circumstanțe enunțate sunt apreciate de către Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție drept erori judiciare, care nu pot fi corectate de către instanța de recurs.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, erorile judiciare în cauză nu pot fi corectate de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursurile, de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și, reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admit recursurile declarate de Constantin Donose, reprezentat de avocatul Serghei Cebotari și Compania Internațională de Asigurări „Asito Direct” societate pe acțiuni.

Se casează integral decizia din 23 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Constantin Donose împotriva Companiei Internaționale de Asigurări „Asito Direct” societate pe acțiuni, intervenient accesoriu Marin Fusa cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare, dobânzii de întârziere, penalității și cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic